DHAMMAVIJJALAYA
2546 2003
CENTRE FOR BUDDHIST STUDIES

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ်(၄၀)

ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၄- ခုနှစ်၊

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၂-ခုနှစ်၊

တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၁၄) ရက်

၅-၁၂-၂၀၁၀ (တနင်္ဂနွေနေ့)

ရန်ကုန်မြို့ လမ်းမတော်မြို့နယ်

ဗုဒ္ဓဝါဒူူက စေတီတော်အား ဦးထိပ်ပန်ဆင်လျက်

တတိယအကြိမ်မြောက် ကိုင်းတန်းလမ်းမိသားစု

သံဃဒါနဆွမ်းလောင်းအသင်း၏ အနှိုင်းမဲ့အလှူ ဓမ္မပူဇာ

အထူးတရားပွဲ၌

ကိုင်းတန်းလမ်း အမှတ်(၆၈) ဦးမောင်မောင်အားရည်စူး၍

ဒေါ်နန်းတွီ သားသမီး မြေးမိသားစု

နှင့်

ကိုင်းတန်းလမ်း အမှတ်(၆၄)

ဦးမျိုးဦး ဒေါ်ခင်ခင်ဝင်း သား မောင်တင့်မျိုးထက်၊ သမီး

မလှဲ့ယဉ်မျိုးဦး မိသားစုတို့၏ အမတဒါန

ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော

“ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ” တရားဒေသနာတော်

* * *

“ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ”

“ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ” – “ဟောသူ” ဆိုတာ တရားဓမ္မကို ဟောပြောတဲ့ ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ်၊ “နာသူ” ဆိုတာ တရားဓမ္မကို နာယူတဲ့ တရားနာပရိသတ်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဂ ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က လည်း စိတ်ထားဖြူစင်ဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်၊ နာယူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း စိတ်ထားဖြူစင်ဖို့ အရေးကြီးတယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ “ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ” ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ဒေသနာတော်တွေထဲက ထုတ်နှုတ်ပြီး ဟောပ့ါမယ်၊ တရားဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ဘယ်လိုစိတ်ထားနဲ့ ဟောရမယ်, တရားနာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ဘယ်လို စိတ်ထားနဲ့ နာရမယ်ဆိုတာ သိဖို့ လိုအပ်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက အကျိုးရှိရာ အကျိုးရှိကြောင်း ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့ လမ်းညွှန်ချက်များကို ပေးထားတာ ရှိပါတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပိဋကတ် ၃-ပုံ စတင် ရောက်ရှိလာတဲ့အချိန်ကို သမိုင်းမှတ်တမ်းအဆိုအရ အနော်ရထာမင်းကြီးလက်ထက် ပုဂံခေတ်မှာ စတင်ရောက်တယ်လို့ ပြောရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော် ဒီထက်စောပြီးတော့လည်း ရောက်ဖို့ရာ အကြောင်းတွေရှိတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ပုဂံခေတ်ထက်စောတဲ့ သရေခေတ္တရာပြည်ခေတ်ဆိုတာ ရှိတယ်၊ ဒွတ္တဘောင်မင်းကြီးလက်ထက်မှာ ရှင်သာရိ- ပုတ္တရာတို့ကို ရှင်အဿဇိဟောကြားခဲ့တဲ့ “ ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ”၊ ဒီ ဂါထာလေးကို ရေးမှတ်ထားတဲ့ ရွှေပေလွှာ ရွှေပုရပိုက်ကို မြေထဲက တူးဖေါ်ရရှိတဲ့ သမိုင်း အထောက်အထားရှိတယ်။

ဒီလို လေးနက်တဲ့ တရားဓမ္မတွေ ပုဂံခေတ်မတိုင်မီ သရေခေတ္တရာလို့

ခေါ်တဲ့ ပြည်ခေတ်ကတည်းက ရောက်ရှိနေတယ်လို့ ဒီလို ပြောရမယ်။

အဲဒီ လို ရောက်ရှိလာတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ တရားဓမ္မတွေဟာ အန်မတန်မှ များတယ်၊ စာမျက်နှာနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင် နှစ်သောင်းပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှိနိုင်တယ်ပေ့ါ၊ ဒါတောင် တူရာတွေကို ချုံးပြီး ရိုက်ထားတာ။

တိပိဋကဓရဘွဲ့

ဒီကနေ့ တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေးစာမေးပွဲမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားတာဟာ ဒီစာတွေအကုန် မဟုတ်ဘူး၊ အုပ်ရေ- ၂၀ ပဲ ပြဋ္ဌာန်းထားတယ်၊ အဲဒီ အုပ်ရေ- ၂၀ဟာ စာမျက်နှာပေါင်း ၈၀၂၆-မျက်နှာလို့ ဆိုတယ်၊ အဲဒီ ၈၀၂၆-မျက်နှာသော စာတွေကိုကျက်မှတ်ပြီး ပြန်ဆိုရတယ်၊ အနည်းဆုံး ၁၀-နှစ်လောက်ကြာတယ်၊ အလွတ်ရအောင် ကျက်ပြီး ပြန်ဆိုနိုင်ရမယ်၊ ပြန်ဆိုနိုင်ရင် “ဓရ” ဆိုတဲ့ ဘွဲ့ပေးတယ်။

အဲဒီ မိမိပြန်ဆိုထားတဲ့ စာပိုဒ်တွေရဲ့ အဓိပ္ပါယ်တွေ - ကျမ်းရင်းကလာတဲ့ အဓိပ္ပါယ်, အဋ္ဌကထာ ဋီကာက လာတဲ့ အဓိပ္ပါယ် - အဲဒီ အဓိပ္ပါယ်အသေး စိတ်ကို စာအုပ်တွေမှာ ဖတ်ရှုလေ့လာပြီး နားလည်အောင် သဘောပေါက်အောင် သင်ယူမှတ်သားပြီးတော့မှ ရေးဖြေစာမေးပွဲကို ဖြေဆိုရတယ်၊ အောင်မြင်ပြီဆိုရင် “ကောဝိဒ” ဆိုတဲ့ ဘွဲ့ ပေးတယ်၊ “ကောဝိဒ” ဆိုတာ “လိမ္မာကျွမ်းကျင်သူ”လို့ အဓိပ္ပါယ် ရတယ်။

“ဓရ” ဆိုတာ နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်သူ, “ကောဝိဒ က လိမ္မာကျွမ်းကျင်သူ၊ ဒါကြောင့်မို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ တိပိဋကဓရ. တိပိဋကကောဝိဒ လို့ ဒီဘွဲ့နှစ်ခုစုံမှ တိပိဋကဓရပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။

ပိဋကတ် ၃-ပုံရောက်ရှိနေသော်လည်း

ပြောချင်တာက မြန်မာပြည်မှာ ပိဋကတ် ၃-ပုံ ရောက်ရှိနေသော်လည်း ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃာကို ကြည်ညိုကြတဲ့ ဒကာဒကာမတွေရဲ့ ပိဋကတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့

အသိဉာဏ်ဟာ အားပျော့နေ သေးတယ်, အားနည်းနေသေးတယ်။

အဓိကအခက်အခဲ

ဘာဖြစ်လို့ အားနည်းနေရသလဲဆိုရင် အချိန်မရှိလို့ မလေ့လာနိုင်လို့ စီးပွားရေးတစ်ဖက် လူမှုရေး တစ်ဖက်နဲ့ ဒီလိုနေရလို့ - ဒီလို ပြောကောင်း ပြောကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒါက အဓိကအခက်အခဲ မဟုတ်ဘူး၊ အဓိကအခက်အခဲက ဘုရားဟောတဲ့ တရားတွေဟာ ပါဠိလိုဟောထားတာ၊ပါဠိလိုဟောထားတဲ့ တရားဓမ္မတွေကို မြန်မာလိုပြန်ဖို့ ဆိုတာ မလွယ်ဘူး၊ ပြန်ထားတာတွေတော့ရှိတယ်ပေ့ါ။ ပါဠိမတတ်တာ အခက်အခဲပေ့ါ။

တရားဟောပုံစနစ် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာပုံ

ဘုန်းကြီးတွေဟောတဲ့ တရားလောက်ပဲ လူတွေက နာကြရတာ ၊ ရှေးတုန်းကဆိုရင် ယပ်ထောင်ခေတ်ကို ယပ်လှဲခေတ်တို့ဆိုတာ ပေါ်ခဲ့တယ်၊ ယပ်ကြီးကို ထောင်ပြီး ယပ်နဲ့ မျက်နှာပိတ်ပြီး ဟောတဲ့ ခေတ်မှာ ယပ်ထောင်တရား ဆိုပြီးတော့ ရတာ တွေ အကုန်ရွတ်ပြီး ဟောလိုက်တာပေ့ါ၊ ဝေဝေဆာဆာ မဟုတ်ဘူး၊ ကျက်ထားတဲ့အတိုင်း အစအဆုံး ဟော လိုက်တယ်၊ အဲဒါကို ယပ်ထောင်ခေတ်လို့ ပြောတယ်၊ အဲဒီ ယပ်ထောင်တရားတွေနဲ့ မြန်မာ လူမျိုးတွဟာ စတင်ပြီးတော့ တရားပွဲတွေမှာ နာကြရတယ်။

အဲဒီ ယပ်ထောင်ခေတ် ကုန်သွားတဲ့အခါကျတော့ ယပ်ထောင်ကို ပြောင်းပြန်ပြန်လိုက်ပြီး ယပ်လှဲ ခေတ်ဆိုတာပေါ်လာပြန်တယ်၊ ဘာတွေ လုပ်လာကြတုန်းဆိုလို့ရှိရင် ယပ်လှဲတရားစာတွေ ထုတ်ပြီး ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် ကောင်းကောင်းတွေကို အဆိုအငိုနဲ့ လွမ်းခန်းဆွေးခန်းတွေကို ဦးစားပေးပြီး ဟောတဲ့နည်း ပေါ်လာခဲ့တယ်။

အဲဒီ တော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဓမ္မလုပ်ငန်းဟာ ပိဋကတ်နဲ့ အလှမ်းဝေးနေသေးတယ်၊ အဲဒီ လို ဟောခဲ့တဲ့ တရားတွေဟာ ပိဋကတ်ထဲက

မဟုတ်ဘူးလားဆိုတော့ ဟုတ်ပါတယ်၊ ဟုတ်ပေမယ့် များသောအားဖြင့် ပုံဂတ္ထုတွေပဲ များတယ်၊ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်တွေ ဟောတာဆိုတော့ ဒကာဒကာမတွေကလည်း ပွဲကြည့်ရသလိုပဲ၊ တရားနာတဲ့အခါ ဇာတ်လမ်းလေးတွေ မှတ်ပြီးတော့ နာကြတယ်၊ လွမ်းခန်း ဆွေးခန်း ဟောတဲ့အခါ မျက်ရည်လေးသုတ်ပြီး နာကြတယ်ပေ့ါ။

အဲဒီ လိုခေတ်တွေကို ဖြတ်ကျော်လာပြီးတော့ နောက်ပိုင်းခေတ်ရောက်လာတဲ့အခါ မြန်မာပြည်မှာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အနီးစခန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးဆိုတာ ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီ အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လွမ်းခန်းဆွေးခန်းတွေ မဟောဘူး၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်ကြီး တွေကို အစအဆုံး ရွတ်ဆို မြန်မာပြန်ပြီးတော့ ဟောတယ်၊ ပါဠိတော်ဟောစဉ်ကြီးတစ်ခု ပေါ်လာခဲ့တယ်။

အဲဒီ ပါဠိတော် ဟောစဉ်ကြီးဟာ ပထမလူတွေက နားမယဉ်ကြဘူး၊ နားမယဉ်တော့ ဘုန်းကြီးတို့ ကြားဖူးတယ်၊ အနီးစခန်းဆရာတော် မန္တလေးက တရားဟောပြီးပြန်တော့ သမ္ဗန်လှေနဲ့ ဧရာဝတီမြစ်ကို ကူးရတယ်၊ အဲဒီ တုန်းက စစ်ကိုင်းတံတားကြီးကို စစ်အတွင်းမှာ အင်္ဂလိပ်က ချိုးသွားလို့ ဂုံးနှစ်ဂုံး ရေထဲ ပြုတ်ကျနေတယ်၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးကနေ မန္တလေးဖက် ကူးချင်လို့ရှိရင် အညာအခေါ် “ ငှက် ” ခေါ်တဲ့ သမ္ဗန်နဲ့ ကူးရတယ်၊ မတ်တပ်ရပ်ပြီးတော့ တက်နှစ်ချောင်းနဲ့ ခတ်လှော်တဲ့ သမ္ဗန်ပေ့ါ၊ ရန်ကုန်မှာလည်း ရှိပါတယ်၊ အခုတော့ အဲဒီ လိုခတ်တာ မဟုတ်တော့ဘူး၊ ပွဲချိပ်စက်နဲ့ မောင်းကြတယ်၊ အဲ ဒီလို ငှက်သမ္ဗန်နဲ့ ဟိုဖက်ကမ်းကို ကူးပြီး သွားတာ။

တစ်ရက်တော့ အနီးစခန်းဆရာတော်ကြီး တရားဟောပြီး ပြန်လာတဲ့အခါ ဆရာတော်ကြီး က သမ္ဗန်ပဲ့ပိုင်းမှာ ထိုင်တယ်၊ နောက်ဆရာတော်တစ်ပါးက ဦးပိုင်းမှာ ထိုင်တယ်၊ ဈေးဝယ်ရာက ပြန်လာတဲ့ ဒကာမကြီးနှစ်ယောက်က အလယ်မှာ ထိုင်ကြတယ်၊ ဒကာမကြီး နှစ်ယောက်က

ဘာပြောလဲဆိုရင် “ ညက အနီးစခန်းကိုယ်တော်တရားဟောတာ သွားနာတယ်” တဲ့၊ “ပါဠိတွေ ရွတ်ပြီး အနက်တွေ ဆိုနေတာ နားမလည်ဘူး”လို့ ပြောသတဲ့။

ဆိုလိုတာက ဒီလိုပါဠိတော်ကြီးတွေကို ဟောသော်လည်း လူတွေနဲ့ မနီးစပ်ဘူးဖြစ်နေ တယ်။ ဝေးမြဲဝေးနေတယ်ပေ့ါ ဘာဖြစ်လို့တုန်း ?လူတွေ နားထဲမှာ ပါဠိပါဌ်သားတွေ ရွတ်ပြီး အနက်တွေ ပြန်တာရှင်းပြီးတော့ မသွားသေးဘူး၊ ရှင်းမသွားသည့်အတွက်ကြောင့် ဘုရားဟောတဲ့ ပိဋကတ်ပါဠိတော်တွေနဲ့ လူတွေဟာဝေးမြဲဝေးနေကြတယ်။

နောက်ပိုင်းခေတ် ရောက်လာကြတဲ့အခါကျတော့ တရားရိပ်သာတွေ ပေါ်လာလို့ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့ သုတ္တန်တွေကို ကျကျနန ဟောကြတယ်၊ ပါဠိတော်စကားတွေကို ကဗျာလင်္ကာတွေ စီကုံးပြီး လူတွေမှတ်လွယ်အောင် ဟောလာတဲ့အခါ အတော်အသင့် လူတွေဟာ တရားနဲ့ နီးစပ်လာတယ်၊ သုတ္တန်တရားတော်တွေနဲ့ တဖြည်းဖြည်း နီးစပ်လာတယ်။

ဒီကနေ့ခေတ် ရောက်လာတဲ့အခါ တရားဟောတဲ့စနစ်တွေ ပြောင်းသင့်သလောက် ပြောင်းလာတယ်၊ တရားနာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း ပြောင်းသင့်သလောက်ပြောင်းလာတယ်၊ ခံယူနိုင်မှုတွေဟာ တိုးတက်လာတယ်လို့ ပြောရမယ်၊ ဒါ ဂမ်းသာစရာ တစ်ခုပဲ။

*